

Posudek magisterské diplomové práce

Autor: Bc. Oleg Gricyk

Název: *Christological aspects of the Gospel of Mark 1.2-3 with the focus on Old Testament Intertextuality.* (Christologie Markova evangelia 1,2-3 se zaměřením na starozákonní intertextualitu)
Praha 2018

Vedoucí práce: Jiří Lukeš, Th.D. (katedra biblistiky a judaistiky UK HTF)

Formální kritéria:

Anglicky psaná diplomová práce, předložená na katedře biblistiky a judaistiky UK HTF, odpovídá formálním kritériím stanoveným pro vypracování diplomových prací a obsahuje všechny náležitosti (včetně prohlášení studenta o samostatném vypracování) nutné pro její přijetí.

Rozsah a struktura:

Magisterská diplomová práce čítá celkem 99 stran, je členěna do sedmi kapitol s řadou pododdílů (1. *Intertextuality and the Gospel of Mark* /s. 12-29/, 2. *Introduction to Mark 1.2-3* /s. 30-38/, 3. *Intratextuality of Mark's introductory quotation* /s. 39-54/, 4. *Mark – Isaiah themes* /s. 55-61/, 5. *Mark – Isaiah, Exodus/Malachi themes connections* /s. 62-71/, 6. *Mark's interpretation of Isaiah and Malachi* /s. 72-84/, 7. *Christological aspects of the Gospel of Mark 1.2-3* /s. 85-90/), kterým předchází *Introduction* (s. 10-11) a uzavírá je *Conclusion* (s. 91-93). Obsah – *Table of Contents* následuje po české i anglické *Anotaci a Klíčových slovech*. Seznam použité literatury – *Bibliography* s 53 tituly se nachází na stranách 94-97. Seznam obsahuje adekvátní, kritickou literaturu anglickou a ruskou, česká je až na jeden titul vynechána! Seznam není dále členěn, elektronické zdroje jsou uvedeny mezi ostatními a chybí zmínka primárních biblických textů (ze kterých edic – anglických či řeckých) autor cituje či s nimi pracuje. Celá práce je uzavřena obsáhlým anglickým sumářem - *Abstract* (s. 98-99).

Jazyk a styl:

Hodnotit úroveň akademické angličtiny nerodilému mluvčímu nepřísluší, přesto je možné zmínit, že jazyk je čtivý, poměrně jednoduchý, ale korektní, s redukovanou slovní zásobou, což se týká i nekomplikované syntaxe. Přesto jazyk vystihuje vše, co chtěl pisatel vyjádřit a autorovo vyjadřování nijak nekomplikuje pochopení myšlenek. Polemizovat bychom mohli na některých místech o užití členů, což je sekundární záležitostí a nelze to z pozice nerodilého mluvčího autorovi vytýkat. Drobné chyby se naopak vyskytují v krátké české *Anotaci*.

Obsah a stanoviska:

Autor předložil poctivě zpracovanou práci na téma, které ho zajímalo a do kterého během sepisování svého díla pronikl. Práce má velmi logickou strukturu a hodnotná je již první kapitola věnovaná intertextualitě. Autor hledá význam pojmu intertextualita a snaží se dopátrat, co vlastně pojem obnáší. Ke svému zkoumání volí „klasiky oboru“, začíná u J. Kristevy, M. Bakhtina, R. Barthesa, G. Genetta a u aplikace na biblické texty pracuje s teoriemi S. Moyiseho, B. J. Oropezy, S. E. Portera a řady dalších autorů včetně T. R. Hatiny či W. Kelbera. Zvláštní pozornost věnuje zcela správně B. Breedovi, který představuje jeden z nejposlednějších konceptů vnímání *teorie recepce* a intertextuality (s. 16-19). Autor hermeneutickou kapitolu velmi dobře zvládl. Vyrovnává se v souvislosti s intertextualitou se „smrtí autora“, kterou znova otevře i závěru práce. Je zde patrná provázanost celého díla a díky konfrontačnímu stylu nabírá práce na zajímavosti, neboť je vidět, že autor řeší „problém“, u něhož si je vědom polarity stanovisek. Autor je k postmodernímu bádání leckdy skeptický a text práce působí místy dojmem, že má za cíl být nápravným prostředkem pro další a správné uchopení otázky intertextuality (např. s.15-17). Přesto je nutné ocenit množství zpracovaných zdrojů i badatelské výtěžky formované vlastním promyšlením problematiky (viz podkapitola 1.8). Problematické je autorovo citování prací, kdy uvádí pod čarou i v seznamu literatury (na konci práce) editora kolektivní monografie, nikoliv autora samotného příspěvku, na kterého

odkazuje a jehož jméno v textu nad čarou uvádí (s. 30, 94). Svých badatelských závěrů z první kapitoly (podkapitoly 1.2 a 1.3) se autor drží a dále je aplikuje jako předpoklady svého přístupu k intertextualitě. V dalších kapitolách práce autor předvádí práci s textem, o níž se dá říci, že ji zvládl a je zcela v kontextu řešeného tématu. Autor analyzuje jak pojmy, tak místa z Nového zákona, jež rozkrývají christologické kontexty Markova evangelijního podání, a probírá především souvislost s Iz 40,1-8; Mal 3,1 i Ex 4,2.17 (s. 55-70). Kromě zmiňovaných míst zkoumá další Markovy texty a řadu starozákonních citací z různých knih, na čemž prezentuje povahu biblické intertextuality. Na škodu věci je, že autor velmi často a obsáhle cituje z komentářů a sekundárních zdrojů, které pak okomentuje pouze několika svými řádky. Závěry autora však mají svou hodnotu a zapadají do jeho (částečně redukováného) konceptu intertextuality i způsobu exegetické práce. Vzniká však dojem, že autorovo pojetí intertextuality má velmi blízko k B. Childsovu pojetí „kanonické kritiky“. Kromě intertextuality autor formuluje také Markovu christologii (85-90) a určitý obraz Ježíše nabízený Markem (s. 40-54). K analýzám textů používá autor renomovanou literaturu, která dotvrzuje jeho stanoviska (spjatá již s předporozuměním, u něhož není patrné, zda se po exegezích mění). Otázkou je, zda by exeget neměl přistupovat k textům s maximální otevřeností, neměl by odložit své determinace a dogmatické tlaky a měl se nechat texty formovat, včetně možnosti jít v exegezi progresivně dál (v oblasti intertextuality třeba i mimo kánon). Zastřešit exegetická či badatelská stanoviska rozsáhlými citacemi nestačí (viz s. 12-13, 14-18, 34, 37, 42, 44, 48, 50, 55-57, 59, 62, 63-67, 69, 71, 81-84, 86)! Práce sice naroste nad požadovaný rozsah, ale její hodnota se tím nezvýší. Poutavé je naopak autorovo schéma na straně 73 a 77, což jsou i stránky, na kterých začíná být práce opět zajímavá, kde autor zdařile analyzuje Markovy texty z prologu v komparacích se starozákonními a dochází dále k potřebným závěrům. Kritický autorův závěr je přínosný a shrnuje výsledky i intence celé jeho práce.

Hodnocení:

Výhrady, které byly na předešlých řádcích vzneseny, jsou místy formální, ale místy zásadní povahy. Vynechání literatury v českém jazyce (včetně překladů renomovaných děl, kdy zejména nakladatelství HOST, Brno předložilo v uplynulých letech řadu skvělých publikací) a přesycení práce (v textu nad čarou) zbytečnými citacemi autorit, považuji za dvě hlavní výhrady k této magisterské práci. Jistá nedůvěra k vlastním exegetickým schopnostem se může projevit rozsáhlými citacemi děl, což je během studia normální. Tato skutečnost však nesmí maskovat nedostatek času na promyšlení vlastních formulací. Jinak je nutné říci, že práce obsahuje zajímavé pasáže, dobře promyšlené a množství autorem prostudované literatury je značné, což vyžaduje uznání! Práce se drží tématu a za nejpřínosnější považuji její první kapitolu. Sepsáním práce autor bezesporu prohloubil své vědomosti a prokázal, že je schopen samostatné exegetické práce v oblasti biblistiky.

Klasifikace:

Navrhuji hodnocení „**výborný**“ (1) až „**velmi dobrý**“ (2).

Jiří Lukeš

Dne 7.9.2018 v Praze